

6. Programma leden en telt!

Inleiding en ontwikkelingen

Culturele infrastructuur, leefbaarheid en actieve samenleving

De doelstellingen en activiteiten in dit hoofdstuk richten zich op de Zeeuwse culturele infrastructuur, de leefbaarheid en de Zeeuwse samenleving in bredere zin. Leefbaarheid kent een component voorzieningen en omvat tegelijkertijd het onderdeel actieve, participerende gemeenschappen. We streven naar een energieke en verbonden samenleving voor alle Zeeuwen. Daarmee bedoelen we jong en oud, levensstijlen en ook participatie en zelforganisatie waarbij een diversiteit aan perspectieven de rijkdom en het potentieel van, voor en door Zeeuwen tot uiting komt.

Cultuur

Cultuur is een kerntaak van de Provincie. Het heeft een intrinsieke maatschappelijke betekenis. Het is vormend voor alle mensen. Cultuur is creatief, maakt blij, prikkelt en spiegelt en is daarmee van groot belang voor alle mensen in onze samenleving.

Daarnaast is een goed functionerend en volwaardig cultureel veld voorwaarde voor een aantrekkelijk Zeeuws vestigingsklimaat. We willen samen met gemeenten de regionale aantrekkelijkheid vormgeven en het onderscheidende en bijzondere profiel van Zeeland neerzetten.

Het cultureel profiel kent regionale, nationale en internationale aspecten, benadrukt de korte afstand van Zeeland tot grote stedelijke gebieden en is het product van een creatieve wisselwerking tussen diverse sectoren. Kortom, cultuur wordt als middel ingezet voor het versterken van de stedelijke aantrekkelijkheid en het daarmee onlosmakelijk verbonden 'ommeland' en landschappelijke karakteristieken. Dit alles vormt de basis voor de komende jaren. In 2021 hebben we de samenhang tussen vernieuwende cultuur en bijvoorbeeld ruimtelijke kwaliteit en klimaatadaptatie verder uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een Ontwikkelagenda Cultuurveld 2022-2024. Dit is een uitvoeringsdocument onder de Zeeuwse Omgevingsvisie.

We richten ons op alle Zeeuwse inwoners, bezoekers én o,p hen die zich hier willen vestigen. We hebben daarbij specifieke aandacht voor de relatie met Zeeuwse jongeren in aansluiting op de versterking van de stedelijke aantrekkelijkheid van Zeeland. Wij vinden het daarbij belangrijk om aandacht te besteden aan nieuwe makers, culturele vernieuwing en erfgoed en creatieve economie om zo de regio aantrekkelijk te houden en te maken en mede daardoor (jonge) mensen te behouden in Zeeland.

De Corona crisis heeft grote impact op het culturele werkveld. Het is als een van de eerste sectoren getroffen en een van de laatsten aan de beurt om weer op te starten met herstellen. Niet alles kan en zal daarbij behouden blijven en niet alles zal blijven functioneren op de huidige manier. De Corona crisis biedt ook kansen. We verwachten dan ook deels herschikking, bundeling en domeinverbindingen. We kiezen daarom voor steun door stimulering. De provincie richt daartoe een Zeeuws Stimuleringsfonds Cultuur in. Deze is gericht op stimulering van de culturele sector.

Speerpunten Cultuur

- Voorbereiden nieuw provinciaal cultuurbeleid vanaf 2022 daarbij anticiperend op nieuw beleid OCW vanaf 2021
- Stimulering van ondernemingszin, mede tot uitdrukking komend in domeinverbindingen (erfgoeddeal als voorbeeld)
- (Talent)ontwikkeling jongeren (cultuureducatie, amateurkunst, creatieve economie, nieuwe makers)
- Cultureel erfgoed (inclusief restauratie Rijksmonumenten, herbestemmingen erfgoed en duurzaamheid)
- Bijdragen Kunsten aan de Zeeuwse identiteit, het vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en de promotie van Zeeland
- Samenwerking met gemeenten via nieuwe convenanten met regioarrangementen

Beleidskader

- Nota provinciaal cultuurbeleid 2017-2020 (vastgesteld in PS 3 juni 2016) en verlengd met 1 jaar t/m 2021.
- Staat van zeeland

Reguliere taken

- Bibliotheekwet (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob))
- Erfgoedwet
- Mediawet

Maatschappelijk effect

In samenwerking met interne en externe partners realiseren van een toekomstbestendige culturele infrastructuur die toegankelijk is voor een breed publiek en dienstbaar aan het vestigingsklimaat, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht van Zeeland.

Leefbaarheid - Brede Welvaart

Leefbaarheid is de tweede pijler binnen dit programma. Doelstelling hiervan is een energieke en verbonden Zeeuwse samenleving. Het programma richt zich op leefbaarheid en ruimte voor participatie en zelfsturing in brede zin. Leefbaarheid en maatschappelijke zelforganisatie zijn een voorwaarde voor een economisch vitaal Zeeland én een belang op zich.

Onder leefbaarheid verstaan we voorzieningen en de levensstijl zoals die tot uitdrukking komt in sport, gezond leven en gezond voedsel. We noemen de balans tussen welvaart en leefbaarheid 'Brede Welvaart'.

Doelstelling

Gezond leven

Gezond leven - Sport verenigt Zeeland

Ruim 60% van de Zeeuwen sport elke week geven ze aan, 80 tot 90% van de Zeeuwse jeugd is lid van een sportvereniging en tienduizenden Zeeuwen zijn actief als vrijwilliger in de sport. In Zeeland zijn 1.100 sportverenigingen en honderden sport- en beweegondernemers bieden hun diensten aan. Er zijn goede accommodaties en Zeeuwen organiseren sportevenementen die passen bij Zeeland: land in zee. Duizenden vrijwilligers helpen elke week de sport te organiseren. Hierdoor is de sport dicht bij huis en betaalbaar. Deze brede basis is het fundament van de sport in Nederland, uniek in de wereld! Internationaal scoren onze toppers goed.

Ondanks deze goede basis liggen er grote uitdagingen. De motorische vaardigheid van kinderen is zeer sterk afgenomen. Er zijn grote groepen mensen die veel te weinig bewegen volgens de 'norm gezond bewegen', we zijn te zwaar en hebben last van welvaartsziektes als diabetes. Sportaccommodaties staan steeds meer leeg, competities worden opgeschaald waardoor de drempel om te sporten verhoogd wordt. Niet iedereen weet zich respectvol te gedragen langs de lijn. En de klassieke sportvereniging komt verder onder druk te staan door minder leden en vrijwilligers. Daarom hebben we in 2019 analoog aan het 'Nationale Sportakkoord' een 'Zeeuws Sportakkoord' gesloten. Samen met een 30-tal partners in Zeeland willen we de uitdagingen die voor ons liggen oppakken. Het voert te ver om alle 'deeldoelstellingen' hier te benoemen. De belangrijkste 'overall' indicator is ons beweeggedrag als onderdeel van gezond leven.

■ **Stand van zaken**

De Coronacrisis heeft een grote impact op ons sport - en beweeggedrag. De complete cijfers over 2021 zijn nog niet bekend, maar uit de peilingen blijkt dat Corona 1/3 van de Nederlanders bewuster heeft gemaakt van zijn of haar gezondheid. Tegelijkertijd is de sportdeelname (mede door de langdurige sluitingen) teruggelopen tot de laagste in 6 jaar vooral onder kinderen daalde de deelname. We bewegen wel meer buiten (ook kinderen), minder georganiseerd. Een trend die onder volwassenen al langer gaande was. Het aantal mensen wat voldoet aan de beweegnorm bleef vrijwel gelijk rond de 52%. Het verschil in beweeggedrag tussen hoog- en laagopgeleiden is door de Coronacrisis nog verder vergroot ten nadele van lager opgeleiden.

Acties

Tenminste 1 pilot starten met het concept 'Beweegschool Plus' (stimuleren actieve leefstijl onder leerlingen).

In 2021 starten met concept Beweegschoolplus op 1 school in elk van de 3 verschillende regio's (Walcheren, Bevelanden en Zeeuws-Vlaanderen).

■ Voortgang/Resultaat

In 2021 is er in alle 3 de regio's op tenminste 1 school gestart met het concept Beweegschoolplus.

We ondersteunen tenminste 25 sportevenementen die passen bij het DNA van Zeeland en welke zorgen voor promotie van Zeeland en mensen in beweging brengen

■ Voortgang/Resultaat

In 2021 konden er net als in 2020 als gevolg van de Coronamaatregelen bijna geen evenementen plaatsvinden. Het aantal van 25 evenementen is dan ook niet gehaald. De echte topsportevenementen vormden een uitzondering, die konden onder zeer strikte regels en zonder publiek wel plaatsvinden. Dat was echter niet in alle gevallen ook financieel haalbaar door het ontbreken van publieksopbrengsten, in combinatie met alle aanvullende maatregelen en daarmee gemoeid zijn extra kosten.

Zeeuws brede motorische screening uitzetten (MQ-scan).

In 2021 zijn alle basisscholen in Zeeland (190) gescreend mbv de MQ-scan om inzicht te krijgen in de motorische ontwikkeling van kinderen (nulmeting).

■ Voortgang/Resultaat

Het is in 2021 niet gelukt de screening op alle scholen uit te voeren vanwege de Coronamaatregelen en schoolsluitingen is er verdere vertraging opgetreden. Op ongeveer 2/3 van de scholen is het nu uitgevoerd.

Doelstelling

Toekomstbestendige culturele infrastructuur

De Zeeuwse regio is vitaler geworden door een culturele infrastructuur die, in samenwerking met externe partners, beter is toegesneden op de Zeeuwse inwoners, de bezoekers en hen die zich hier willen vestigen.

■ Stand van zaken

Vanwege de coronapandemie is de cultuursector een deel van het jaar gesloten geweest. Wanneer o.a. musea, poppodia en theaters wel open mochten, was dat onder voorwaarden. Daardoor kon veel niet doorgaan. Dit heeft niet alleen effect op de organisaties, maar ook op alle betrokkenen, zoals kunstenaars, technici en toeleveranciers. Door de sector is gekeken naar wat wel kon en daarop hebben ze dan ook ingespeeld.

Acties

Afspraken maken met Zeeuwse gemeenten over gezamenlijke aanpak en ondersteuning van activiteiten op (onderdelen van) het terrein van in ieder geval de kunsten, bibliotheekwerk, cultuureducatie en restauratie Rijksmonumenten via de regioarrangementen

Realisatie van een dekkend stelsel van culturele en domein overstijgende initiatieven via de regioarrangementen waarin provincie en 13 gemeenten samenwerken. Met inachtneming van de afloop van de convenantsperiode en de effecten van Covid-19 worden nieuwe afspraken gemaakt.

■ Voortgang/Resultaat

Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over de regio-arrangementen. Beschikkingen zijn verzonden en activiteiten uitgevoerd, daar waar mogelijk vanwege de coronamaatregelen van overeidswege.

In 2021 zijn nieuwe convenanten met de gemeenten / regio's opgesteld. Hieruit zijn ook nieuwe regio arrangementen voortgekomen

Jaarlijks in afstemming met andere provinciale opgaven prestatieafspraken maken.

Prestatieafspraken maken met ZB| Planbureau en Bibliotheek van Zeeland (ZB), Zeeuws Museum, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) en Centrum voor Beeldende Kunst vormgeving en architectuur Zeeland (CBK Zeeland) over hun bijdragen aan de Zeeuwse culturele infrastructuur en daarbij tot uitdrukking brengen hoe samenwerkingen en domeinoverstijgende activiteiten worden gerealiseerd.

■ Voortgang/Resultaat

Prestatieafspraken zijn gemaakt, neergelegd in beschikkingen en gemonitord via ambtelijke en bestuurlijke overleggen.

Ondersteunen van het Publicatie- en Documentairefonds Zeeland ondergebracht bij het Prins Bernhard Cultuurfonds voor jaarlijks ten minste twee documentaires en drie publicaties die Zeeland op bijzondere wijze voor het voetlicht brengen

Het materieel en immaterieel erfgoed van Zeeland wordt zoveel mogelijk behouden, op een duurzame manier beheerd en ontsloten voor een breed publiek.

■ Voortgang/Resultaat

Er zijn vier publicaties en drie documentaires gesteund uit het Documentaire- en PublicatieFonds Zeeland.

Doelstelling

Cultureel erfgoed

Het materieel en immaterieel cultureel erfgoed van Zeeland is zoveel mogelijk behouden, op een duurzame manier beheerd en ontsloten voor een breed publiek.

■ Stand van zaken

De acties uit het *Uitvoeringsprogramma Cultuur en Erfgoed 2021* die betrekking hebben op materieel en immaterieel erfgoed zijn uitgevoerd. Zo is bijvoorbeeld de monitor over de fysieke staat van rijksmonumenten geactualiseerd en ondersteund Erfgoed Zeeland de Zeeuwse musea bij het digitaliseren van hun collectie.

Acties

Invulling geven aan de ondersteuning aan de eigenaren van de 190 cultuurhistorisch waardevolle boerderijcomplexen die zijn geselecteerd bij de in 2018 afgeronde boerderijselectie (opgenomen in het Omgevingsplan Zeeland 2018).

■ Voortgang/Resultaat

De boerderijregisseur is ingesteld om eigenaren van cultuurhistorisch waardevolle boerderijcomplexen te ondersteunen. De regisseur heeft zijn werkzaamheden voortgezet in 2021. Het project loopt tot najaar 2022.

Op basis van de bestuurlijke afspraak met het Rijk invulling geven aan de instandhouding van rijksmonumenten door in overleg met gemeenten subsidie te verlenen voor de restauratie van ten minste drie rijksmonumenten.

■ Voortgang/Resultaat

Subsidie is verleend voor de restauratie van vijf rijksmonumenten. Het betreft de Grote of Maria Magdalenakerk in Goes, het Vollebregtorgel in de Opstandingskerk in Wissenkerke, de toren van de Geerteskerk in Kloetinge, de Hervomde kerk in Stavenisse en boerderij de Grote Mouterij in Sint Maartensdijk.

Uitwerken van het verhaal van Zeeland via maximaal negen aansprekende iconische kernverhalen (de Zeeuwse erfgoedlijnen) waardoor meer focus en samenhang gebracht wordt en het erfgoed 'vermarkt' kan worden.

■ Voortgang/Resultaat

Er zijn negen iconische kernverhalen gedefinieerd waardoor meer focus en samenhang gebracht wordt en het erfgoed 'vermarkt' kan worden.

Doelstelling

Kunsten

De Zeeuwse identiteit, het vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en de promotie van Zeeland zijn versterkt door bij te dragen aan kunsten.

■ Stand van zaken

Vanwege de coronapandemie en sluiting van de sector zijn veel projecten vertraagd of aangepast uitgevoerd. Daar waar het kon zijn uitingen geweest die bij hebben gedragen aan de Zeeuwse identiteit, het vestigingsklimaat, de vrijetijdseconomie en de promotie van Zeeland.

Door de Coronapandemie zijn veel Nederlanders op vakantie in eigen land geweest. Daardoor zijn de evenementen en andere kunstgerelateerde uitingen die wél door konden gaan, goed bezocht (ook door eigen inwoners).

Acties

Ondersteunen van culturele producties, festivals en organisaties die zich onderscheiden op het gebied van Zeeland als decor en inspiratiebron

Ondersteunen van culturele producties, festivals en organisaties die zich onderscheiden op het gebied van Zeeland als decor en inspiratiebron door het subsidiëren van het Zeeland Nazomer Festival, Film by the Sea, Vestrock, Bevrijdingsfestival Zeeland, Muziekpodium Zeeland en Het Zeeuws Orkest.

■ Voortgang/Resultaat

De festivals en jaarprogramma's van de in de cultuurnota opgenomen podiumkunsten organisaties zijn in 2021 gerealiseerd. FbtS en ZNF hebben deelgenomen aan de evenementenmonitor. Verder zie opgave Zichtbaar Zeeland tav marketing acties en campagnes.

Doelstelling

(Talent)ontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren

Cultuureducatie en talentontwikkelingstrajecten voor jongeren zijn in Zeeland effectiever geworden doordat culturele instellingen en onderwijsinstellingen (van primair onderwijs tot en met hoger universitair onderwijs) een vaker en consequenter doorgaande leerlijn hanteren.

■ Stand van zaken

voor updates zie subdoelstellingen

Acties

Mede mogelijk maken vervoer naar musea van leerlingen uit het Primair Onderwijs

■ Voortgang/Resultaat

In 2019 is een pilot gestart rond busvervoer. Deze is geëvalueerd en eind 2019 hebben PS extra middelen beschikbaar gesteld voor de inzet van de Cultuurbus. Met cultuurbus wordt het onderwijs verbonden met culturele organisaties. In 2021, net als 2020 beperkte corona het aantal ritten, niettemin is het minimaal aantal ritten voor de prestatie afspraak (150) wel gehaald

Via prestatieafspraken met o.a. Kunstbende en Jeugdtheaterschool ontwikkelingstrajecten ondersteunen die jongeren de mogelijkheid bieden om zich (verder) te ontplooiën.

■ Voortgang/Resultaat

Via prestatieafspraken met betrokken instellingen is uitvoering gegeven aan deze ambitie.

Via prestatieafspraken met Stichting Cultuurkwadraat, Stichting Kinderkunstweek en HZ Cult verder uitbouwen van een eenduidige Zeeuwse aanpak cultuureducatie

Hierdoor kunnen kinderen, jongeren en jongvolwassenen in Zeeland opgroeien met een doorgaande culturele leerlijn van primair onderwijs tot en met hoger onderwijs/universitair onderwijs.

Stichting Cultuurkwadraat: Voert in opdracht van Provincie en gemeenten en i.s.m. PO in Zeeland de Rijksmatchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit primair onderwijs uit. In 2021 wordt verder invulling gegeven aan de nieuwe beleidsperiode Cultuureducatie met kwaliteit (CmK).

■ Voortgang/Resultaat

Via de beschikkingen wordt gestuurd op verdere afstemming tussen deze partijen. Lopende het jaar zijn projecten tussen deze partijen ontwikkeld en tot uitvoering gebracht. Tevens is via een externe opdracht een advies uitgebracht voor verbetering van de -organisatie van- cultuureducatie in Zeeland

Doelstelling

Evenementen

De actuele maatschappelijke opgave is het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te leven, te werken en te studeren. Deze focus komt voort uit de krapte op de Zeeuwse arbeidsmarkt. Om alle vacatures vervuld te krijgen moeten er meer mensen van buiten Zeeland aangetrokken worden. Die mensen bereik je voornamelijk digitaal en je kan ze alleen overtuigen om voor Zeeland te kiezen als ze een positief beeld hebben van Zeeland. Dit vraagt om een goede en effectieve digitale aanpak vanuit een goed uitgeruste uitvoeringsorganisatie.

■ Stand van zaken

Net zoals in 2020, zijn in 2021 veel evenementen niet doorgedaan of afgeschaald vanwege de coronamaatregelen van overheidswege. Hierdoor is er in beperkte mate bijgedragen aan de maatschappelijke opgave.

Acties

Zeeuwse evenementen op het gebied van cultuur, muziek, sport

Zeeuwse evenementen op het gebied van cultuur, muziek, sport, en de Provinciale relatie-evenementen inzetten als middel om de doelstellingen op het gebied van imagoverbetering en regiomarketing te bereiken. Hiervoor worden subsidies verleend en sponsorovereenkomsten gesloten met organisatoren van evenementen

■ Voortgang/Resultaat

Doelstelling

Leefbaarheid-Brede Welvaart; Versterking zorginfrastructuur en zorgketen

De leefbaarheid en de economie in Zeeland zijn versterkt door de ketensamenstelling in de zorgsector te ondersteunen en zodoende het niveau van zorgvoorzieningen in stand houden en versterken.

Ondersteuning van de ketensamenwerking in de zorg vindt plaats door aandacht te besteden aan de arbeidsmarkt in de zorg, het project vakantiedokter, de bereikbaarheid van zorgvoorzieningen en zorgwoningen. We faciliteren de sector door middel van incidentele subsidies, al dan niet in de vorm van cofinanciering.

De Provincie vervult een rol in de keten van zorgvoorzieningen. We doen dat door bij te dragen via ketenverbindingen, zoals de Zeeuwse Coalitie (ZC) en de verkenning van mogelijkheden tot samenwerking met Zorgbelang en NL Zorgt voor Elkaar.

■ Stand van zaken

Versterking van de Zeeuwse zorginfrastructuur met als hoofddoelstelling de juiste zorg op de juiste plaats blijft ook het komende jaar vanuit leefbaarheidsperspectief aandacht vragen. De Zeeuwse Zorg Coalitie is hiervoor in de lead. Dit proces wordt waar nodig door ons gefaciliteerd.

Acties

Belangenbehartiging/lobby van de Zeeuwse zorg op landelijk niveau c.q. bij de Rijksoverheid, met name voor zaken die voorwaardenscheppend zijn voor de zorgsector

■ Voortgang/Resultaat

Zaken waar belangenbehartiging voor de zorgsector aan de orde was hebben wij aangekaart bij de Rijksoverheid en blijven onze aandacht houden, waaronder het tandartsentekort in Zeeland.

Er worden actief natuurlijke verbindingen gelegd met netwerken en andere overlegstructuren zoals het Navigatieteam Leefbaarheid, Economic Board Zeeland, het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO), de Academische Werkplaats Ouderenzorg (AWOZ).

We onderhouden en benutten deze netwerken door inzet te leveren via provinciale middelen en menskracht, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

■ Voortgang/Resultaat

Via deelname aan dergelijke overlegstructuren zijn onderwerpen aanhangig gemaakt en waar nodig of gewenst, geagendeerd.

We dragen bij aan vraagstukken die gerelateerd zijn aan de zorg, zoals arbeidsmarkt, wonen en mobiliteit.

■ Voortgang/Resultaat

Waar nodig en zinvol hebben wij onze bijdrage geleverd aan deze vraagstukken b.v. door het verstrekken van eenmalige subsidies (o.a. project vakantiedokter, dag van de verpleging).

We werken aan vergroting van het draagvlak binnen de Zeeuwse bestuurlijke verhoudingen voor Zeeuwse oplossingen binnen de zorg

■ Voortgang/Resultaat

In vervolg op een bestuurlijk overleg hebben wij in voorwaardenscheppende zin een subsidie verstrekt aan het College voor Zorg en Welzijn waarin wij om een plan van aanpak hebben gevraagd voor interbestuurlijke samenwerking tussen de zorgsector en het gemeentelijk sociaal domein.

Zorgketen: Zowel bestuurlijk (als lid) als ambtelijk bijdragen binnen de structuur van de Zeeuwse Zorg Coalitie, teneinde via deze krachtenbundeling een toekomstige zorgagenda te realiseren

■ Voortgang/Resultaat

Via deelname aan de ZZC hebben wij zowel bestuurlijk als ambtelijk bijgedragen aan de totstandkoming van een toekomstige zorgagenda. Hierover zullen Provinciale Staten in een afzonderlijke sessie in mei 2022 worden bijgepraat.

Doelstelling

Leefbaarheid

De Zeeuwse samenleving is veerkrachtiger, diverser en vitaler doordat meer Zeeuwen, in het bijzonder Zeeuwse jongeren, de mogelijkheden voor participatie middels zelfsturing, samenwerking met andere partijen, eindgebruikersaanpak, focus op duurzame ontwikkeling (Sustainable Development Goals) etc. beter benutten. Daarnaast is bij overheidsoptreden inzicht op de impact ervan op de Brede Welvaart, de leefbaarheid in Zeeland en bovendien is ook bij onderwerpen waar de eerste verantwoordelijkheid bij andere partijen ligt (denk aan gezondheidszorg) door het verbinden van partijen bijgedragen aan de energieke en Zeeuwse samenleving. De Zeeuwse samenleving leeft gezonder door de lijnen die via sport en ook eten zijn ingezet.

■ Stand van zaken

Ook in 2021 hebben we met verschillende activiteiten een bijdrage geleverd aan een vitale, diverse en veerkrachtige Zeeuwse samenleving. Zo brengen we met het programma Four Freedoms Door Het Jaar Heen het maatschappelijk belang van de vier vrijheden onder de aandacht en laten we Zeeuwse jongeren via het Jongerenparlement kennis met politiek en democratie. We ondersteunen samenwerking in de zorg voor een goede leefbaarheid in Zeeland en stimuleren met Gezond Leven dat Zeeuwen meer bewegen. Dit laatste niet alleen omdat sporten gezond is maar ook omdat sport Zeeuwen samenbrengt. Daarnaast geven we actieve Zeeuwen met het platform MAEX Zeeland en het Zeeuws Heldenfonds een steuntje in de rug bij het realiseren van de oplossingen die zij zelf zien voor maatschappelijke opgaven. Met Brede Welvaart als frame grijpen we het onderzoek Leven in Zeeland aan om in 2022 vanuit het perspectief van Zeeuwse inwoners een Zeeuwse Leefbaarheidsagenda op te stellen.

Acties

Four Freedoms Award Door Het Jaar Heen

Met de uitreiking van de Four Freedom Awards benadrukken we het belang van de onderliggende waarden in onze samenleving. Het gesprek over waarden willen we als provincie samen met netwerkpartners ook door het jaar heen verder invullen. We stellen daarvoor een uitvoeringsprogramma vast. De rol van de Provincie is stimulerend, netwerkverbindend en financieel ondersteunend. We kiezen voor een geleidelijke opbouw van activiteiten en de bijbehorende groei van het netwerk.

■ Voortgang/Resultaat

Het doel van het uitvoeringsprogramma 'Four Freedoms door het jaar heen' is het bewustzijn in de samenleving met betrekking tot het gedachtegoed en nalatenschap van Franklin D. Roosevelt en de Vier Vrijheden bevorderen. Onder meer door aansprekende activiteiten te organiseren om thema's als vrijheid, verdraagzaamheid en respect levend te houden en actieve betrokkenheid bij de Vier Vrijheden te stimuleren. In 2021 zijn deze acties behaald. Ondanks corona kan teruggekeken worden op een succesvol jaarprogramma. Als gevolg van de coronamaatregelen konden niet alle activiteiten op de gebruikelijke manier doorgaan maar werd voor een aangepaste alternatieve invulling gekozen, zoals het 'digitale' Bevrijdingsfestival en de digitale Van Randwijklezing. Het aantal kijkers/deelnemers aan deze versie was boven verwachting hoog.

Het netwerk 'Four Freedoms door het jaar heen' is in 2021 uitgebreid met nieuwe netwerkpartners; het Anti Discriminatie Bureau (ADB) Zeeland en het Etty Hillesum Huis in Middelburg.

Gezond leven

We evalueren Jong leren eten en Gezond in Zeeland in afstemming met de netwerkpartners.

■ Voortgang/Resultaat

In de voorjaarsnota is een besparing van structureel € 51.000,- doorgevoerd. Uit de evaluatie blijkt de behoefte aan meer focus en meer aandacht voor de jeugd. IVN en SportZeeland zijn gevraagd hiervoor een voorstel te maken.

Instrumentontwikkeling: Monitoring

- We werken in samenwerking met ZB/Planbureau en in afstemming met het economische domein aan een monitor Brede Welvaart. Hiermee zijn overheidsinspanningen en de impact op leefbaarheid en ook economische performance te meten.

- De Staat van Zeeland die in 2021 wordt uitgevoerd door het Zeeuwse Planbureau, legt hiervoor een belangrijke basis.

■ Voortgang/Resultaat

In de regionale Monitor Brede Welvaart van het CBS wordt de brede welvaart van gemeentes, provincies en COROP-gebieden in kaart gebracht. Aan de hand van 42 indicatoren geeft de monitor een breed en divers beeld van de staat en ontwikkeling van de regionale samenleving, waaronder de Zeeuwse. Deze monitor krijgt jaarlijks een update. Het onderzoek Leven in Zeeland 2021 (voorheen Staat van Zeeland), dat eens in de 4 jaar plaatsvindt, heeft deze regionale Monitor Brede Welvaart als basis en voert met een uitgebreide vragenlijst onder de Zeeuwse bevolking hierop een verdiepingsslag. Leven in Zeeland 2021 is inmiddels afgerond en wordt in maart 2022 door het HZ-Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving (voorheen Planbureau) formeel opgeleverd.

Jongerenparlement

Jouw Zeeland is de jongerendenktank van de Provincie Zeeland. Jongeren van 12 tot 23 jaar praten tijdens debatten en denktankbijeenkomsten mee over onderwerpen die hen aangaan. Via het

jongeren netwerk betreft de Provincie Zeeuwse jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van provinciaal beleid. Met de pilot tweedaags jongerenparlement wil de Provincie jongeren binden aan Zeeuwse thema's. Het jongerenparlement is een combinatie van een denktankbijeenkomst en een debat.

■ Voortgang/Resultaat

Op 29 en 30 september 2021 organiseerde de Provincie Zeeland voor het eerst het Zeeuws jongerenparlement. Meer dan 40 jongeren van verschillende leeftijden (15 t/m 19 jaar) en opleidingsniveaus maakten tijdens de tweedaagse kennis met politiek en democratie. De tweedaagse stond in het teken van de klimaatverandering en wat dat voor Zeeland en de Zeeuwse arbeidsmarkt zou kunnen betekenen. Lees meer over het jongerenparlement en de opbrengst op: <https://www.zeeland.nl/over-ons/jouw-zeeland/het-zeeuws-jongerenparlement>

Participatiematrix

- We stellen een participatiematrix op waarin lopende activiteiten en doelgroepen zijn opgenomen. Hiermee identificeren we de mogelijkheden om zelfsturing en participatie verder te stimuleren.
- We continueren onze inzet op participatietrajecten: op het Zeeuws Heldenfonds, MAEX Zeeland, Jouw Zeeland en het Navigatieteam (eindgebruikersaanpak). Aanvullend op Jouw Zeeland intensiveren we onze inzet op jongerenparticipatie: we ondersteunen Zeeuwse jongeren om de Zeeuwse onderdelen van het coronaplan te adresseren aan verantwoordelijke organisaties en een wezenlijke en actieve bijdrage te leveren die leidt tot realisatie van concrete maatregelen.
- Continuering van de uitvoering van de werkzaamheden voor het Navigatieteam. We evalueren we de werking en zoeken actief naar koppeling met andere bestuurlijke overleggen, teneinde de bestuurlijke inzet en effectiviteit te optimaliseren.
- Daar waar initiatief uit de samenleving een belangrijke meerwaarde toevoegt gelet op onze provinciale kerntaken, zetten we in op netwerksamenwerking of geven ruimte via het uitdaagrecht.
- In het bijzonder zetten we in op kennisdeling over bereikbaarheid/mobiliteit als belangrijke voorwaarde voor de leefbaarheid in met name de minder bevolkte delen van onze provincie.

■ Voortgang/Resultaat

Via een door een stagiair uitgevoerd onderzoek is een beeld gevormd over participatie bij de Provincie. Meer ruimte voor participatie bij de Provincie vraagt om gerichte actie en wordt bestuurlijk ook verwacht gelet op de motie Van inspraak tot participatie.

Participatie in de samenleving is vanuit het uitvoeringsprogramma Iedereen telt in 2021 op verschillende manieren gesteund. Zo is afgelopen jaar het samenwerkingsfonds Zeeuws Heldenfonds verlengd tot en met 2022 waardoor verschillende Zeeuwse initiatieven een financiële bijdrage kunnen ontvangen. Ook is samen met betrokken partners gewerkt aan meer bekendheid en gebruik van het platform MAEX Zeeland. Niet alleen de mogelijkheid om een MAEX Impuls te ontvangen is interessant voor de aangesloten maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemingen, ook het kunnen berekenen van de maatschappelijke impact via de Social Handprint is van meerwaarde. Een programma voor kennisdeling (o.a. bereikbaarheid/mobiliteit) is in 2021 voorbereid en wordt in 2022 uitgevoerd. Een bijdrage is geleverd aan een tweetal bijeenkomsten van het Participatienetwerk Zeeland (informeel netwerk om participatieprocessen te ondersteunen) over de wisselwerking tussen de leefwereld van initiatieven en de systeemwereld van organisaties.

Naast de activiteiten van JouwZeeland hebben via een eindgebruikersaanpak mbo-studenten een bijdrage geleverd aan een betere wachtbeleving in Zeeland, op de testlocatie busstation Westerscheldetunnel Terneuzen. In 2022 krijgt deze aanpak waarbij jongeren actief bijdragen aan een betere leefomgeving een vervolg. Het Navigatieteam Zeeland dat een samenhangende aanpak van leefbaarheidsvraagstukken tot stand wil brengen, heeft in 2021 haar positionering en werking onder de loep genomen. Het team stelt het perspectief van inwoners centraal en wil het frame van Brede Welvaart benutten voor het opbouwen van de agenda. In 2022 zal het Navigatieteam zich door ontwikkelen tot een maatschappelijke raad (mogelijk Social Board of LeefbaarheidsTafel).

Rijksprogramma Duurzaam Door

- We participeren in het Rijksprogramma Duurzaam Door, gericht op kennis- en netwerkbevordering op het gebied van regionale duurzaamheidsnetwerken. De inhoudelijke thematiek volgt de behoefte in de Zeeuwse samenleving. In de afgelopen periode zijn centrale thema's regionale duurzaamheidsnetwerken, energietransitie en gezond voedsel vanuit RVO Nederland uitgewerkt. De komende periode zal meer gericht zijn op het idee van Medegebruik als verzamelbegrip voor commons, circulaire economie en deeleconomie.
- We verkennen binnen dit programma hoe we transitienetwerken in Zeeland kunnen ondersteunen in de vorm van regionale transitie academies en Living Labs.
- We ondersteunen ook de dag van duurzaamheid. In de samenleving van morgen is duurzame ontwikkeling het nieuwe normaal. Duurzaamheid is een verstrekkend begrip, wij hanteren de volgende definitie: Zorg goed voor jezelf, de ander en voor je natuurlijke omgeving. Nu en voor de toekomst. In een duurzame wereld zijn mens, natuurlijke omgeving en economie met elkaar in evenwicht.

Voortgang/Resultaat

In het kennisprogramma DuurzaamDoor werken maatschappelijke initiatieven, onderwijs- en kennisinstellingen, ondernemers, procesbegeleiders, maatschappelijke organisaties en overheden samen aan innovatieve en duurzame oplossingen voor maatschappelijke opgaven. In 2021 is de nieuwe periode van het programma ingegaan. In deze periode komen partijen niet meer samen in landelijke participatietafels zoals in de vorige periode het geval was, maar wordt met Regionale Transitiewerkplaatsen ingezet op het werken en leren vanuit concrete opgaven in een regio. Het Grenspark Groot Saeftinghe is geselecteerd als een van de vier Regionale Transitiewerkplaatsen.

In Zeeland is daarnaast bekeken hoe we het transitienetwerk VernieuwersLAB kunnen ondersteunen en wordt in verbinding met het Navigatieteam Zeeland een living lab rond integratie als instrument tot leefbaarheid voorbereid.

Op de Dag van de Duurzaamheid 2021 heeft NME Zeeland de voorleesactie in Zeeland georganiseerd. Gedeputeerde De Bat ging als duurzame VIP met leerlingen van een Middelburgse basisschool het gesprek aan over energiebesparing.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal bezoekers Zeeuwse musea	527.199	517.276	552.276	592.267	583.716	262.076*	332.400*
Aantal toekenningen voor restauratie rijksmonumenten	4	4	4	4	4	4	5
Aantal leerlingen cultuureducatie VO-MBO-HBO	7.509	6.648	7.000	8.165 (cursusjaar 2017-2018)	8.000***	8.000	Niet bekend**
Aantal deelnemers JeugdTheaterSchool Zeeland	259	264	215	221	220***	220	220
Aantal leerlingen restauratie opleidings project	17	11	12	15	15***	15	20

* Vanwege de Corona Crisis is de trendindicatie verstoord ten opzichte van voorgaande jaren. Het heeft vanwege de impact van die context minder waarde om getalsmatige indicatoren op te nemen voor de komende twee jaren.

** Vanwege de Coronapandemie is de cultuursector een groot deel van het jaar gesloten. Wanneer de sector open was, was groepsbezoek veelal niet mogelijk.

*** Op basis van aanname dat aantal deelnemers / leerlingen t.o.v. 2018 stabiel zal blijven.

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2019	Stand 2020	Streefwaarde 2020	Streefwaarde 2021	Stand 2021	Einddoel
Toekomstbestendige culturele infrastructuur	Receptieve deelname aan activiteiten van Zeeuwse inwoners van 16 jaar en ouder (monitoring ZB) in aantallen	192.000 *		192.000	192.000	Niet bekend. Vanwege Coronamaatregelen van overheidswege is de culturele sector een groot deel van het jaar dicht geweest.	192.000
(Talent) ontwikkeling en cultuureducatie jongeren PO en VO	Deelname aantal leerlingen ** cultuureducatie PO	54.000		54.000	54.000	Niet bekend. Vanwege coronamaatregelen van overheidswege is de culturele sector een groot deel van het jaar dicht geweest. Daarnaast waren groepsbezoeken ook niet mogelijk. In beperkte mate zijn er digitale lessen gegeven over cultuur en erfgoed.	54.000
Restauratievolume (Databank Erfgoedmonitor)	% Rijksmonumenten (excl. oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco, categorie 'matig'en 'slecht'	24%	22,2%		22,1%	21,5%	10%

* Bron CBS: aantal inwoners Zeeland 2019 minus aantal inwoners jonger dan 20 jaar > afgerond 320.000. Ruim 60% van dit aantal (bron Staat van Zeeland ZB) bezoekt in 2017 culturele evenementen = 192.000

** Bron CBS: 2019 aantal jongeren Zeeland 5-19 jaar is afgerond 60.000 Aanname is dat gelet op de kerndoelen PO bijna alle PO scholen iets aan cultuureducatie doen > 90% x 60.000 = 54.000

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2021	Wijzigingen C2021	Begroting 2021 NW	Rekening 2021	Restant
Lasten					
060101-Toekomstbestendige culturele infrastructuur	15.134	499	15.633	15.896	263
060102-Cultureel erfgoed	2.341	102	2.443	1.800	-642
060103-Kunsten	404	-2	402	423	21
060104-Talentontwikkeling van en cultuureducatie voor jongeren	489	165	654	649	-5
060201- Evenementen	824	42	866	835	-31
060401-Leefbaarheid - brede welvaart, versterking zorginfrastructuur	706	10	716	523	-193
060402-Gezond leven	819	-110	709	705	-4
069999-Ambtelijke inzet	610	3	614	604	-10
Totaal Lasten	21.328	709	22.037	21.435	-602
Baten					
060101-Toekomstbestendige culturele infrastructuur	714	235	949	1.344	395
060201- Evenementen	0	0	0	7	7
060401-Leefbaarheid - brede welvaart, versterking zorginfrastructuur	0	44	44	57	13
Totaal Baten	714	279	993	1.408	415
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-20.614	-430	-21.043	-20.027	1.016
Onttrekkingen					
980699 Bestemmingsreserves-Pr.6	-140	-2.644	-2.784	-2.784	0
Toevoegingen					
980699 Bestemmingsreserves-Pr.6	0	3.899	3.899	4.450	551
Mutaties reserves	140	-1.255	-1.115	-1.666	-551
Resultaat na bestemming	-20.474	-1.684	-22.158	-21.693	465